سخن سردبیر
Editorial
مجله دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان
دوره دوازدهم، بهمن ۱۳۹۲، ۸۷۲-۸۷۱

متن، جدول یا نمودار؟

Text, Table or Diagram?

محسن رضائیان[۱]
M. Rezaeian

نویسندگان مقالات علمی در بخش یافته‌ها مبادرت به گزارش نتایج مطالعه علمی خود در قالب متن، جدول و یا نمودار می‌نمایند. اگرچه به نظر می‌رسد که نگارش بخش یافته‌ها ساده می‌باشد، اما همواره گزینش این نکته که چه یافته‌هایی در قالب متن ارائه گردد و چه یافته‌هایی در قالب نمودار، امری ساده نمی‌باشد. در این سخن سردبیری سعی می‌شود تا با ارائه چند دستورالعمل ساده به تصمیم‌گیری در خصوص این امر مهم کمک گردد.

اصولاً یافته‌هایی را که می‌توان در قالب یک جمله ساده مطرح کرد، نیازی به گزارش در قالب جدول یا نمودار ندارند. به عبارت دیگر، جدول و یا نمودار را باید برای حجم وسیعتری از داده‌ها استفاده کرد. همچنین، توصیه شده است که در متن مقالات علمی، از ارائه جداول یک‌بعدی نیز خودداری گردد. ساده‌ترین جدولی که در این مقالات ارائه می‌گردد باید حداقل دارای دو سطر و دو ستون مرتبط با هم باشد [۱].

اصولاً، جداول با ارائه دقیق یافته‌ها به نویسندگان کمک می‌کنند که جزئیات یافته‌های خود را با خوانندگان خود در میان بگذارند. نویسندگان می‌توانند حجم نسبتاً وسیعی از داده‌های خود را در قالب جداول منظم به دقت طراحی شده به نمایش بگذارند. منتهی جداول در مقایسه با نمودارها، در نشان دادن روندها، الگوها و موقعیت داده‌های دورافتاده موفقیت چندانی ندارند. بنابراین، وقتی که نویسندگان دارای الگوی جالبی در یافته‌های خود بوده و یا تمایل دارند که خوانندگانشان به روندها نظر افکنده ویا موقعیت داده‌های دورافتاده را بهتر درک کنند، ضروری است که از نمودارها استفاده نمایند. با این وجود، نقطه ضعف نمودارها این است که آن‌ها نمی‌توانند مانند جداول، داده‌ها را با دقت و با ذکر جزئیات نشان دهند [۲].

نکته مهم دیگر این است که اگر نویسندگان از جداول و یا نمودار استفاده می‌کنند نباید تمام جزئیات آن را در متن تکرار نمایند، بلکه برعکس، باید در متن فقط به مهمترین نکات هر جدول ویا نمودار اشاره کرده و اجازه دهند که خوانندگان، خود پیام جدول و یا نمودار را به درستی درک و تفسیر نمایند. برای دستیابی به این امر، آن‌ها باید جداول ونمودارهای خود را منطبق با اصول صحیح طراحی نموده و دقت نمایند که در صورت کاربرد هرگونه علایم مخفف، در زیرنویس جدول و یا نمودار،

۱- استاد گروه آموزشی پزشکی اجتماعی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان
تلفن: ۵۲۳۴۰۰۳-۰۳۹۱، دورنگار: ۵۲۲۵۲۰۹-۰۳۹۱، پست الکترونیکی: moeygmr2@yahoo.co.uk

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-25]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1392.12.11.9.3]

آن علایم را توضیح دهند. آن‌ها همچنین، باید در متن مقاله و در جای مناسب خود به جدول یا نمودار مورد نظرشان ارجاع دهند [۳].

بالاخره، ذکر این نکته نیز ضروری است که عناوین جداول باید در بالای آن‌ها و عناوین نمودارها، در زیر آن‌ها قید گردد. همچنین، استفاده از دو ابزار بصری، یعنی هم جدول و هم نمودار برای نشان دادن تنها یک یافته علمی، عملی نابجاست که باید از آن پرهیز نمود [۳-۲].

References

[1] Durbin CG Jr. Effective use of tables and figures in abstracts, presentations, and papers. *Respir Care*. 2004; 49(10): 1233-7.

[2] Johnson C, Green B. Submitting manuscripts to biomedical journals: common errors and helpful solutions. *J Manipulative Physiol Ther*. 2009; 32(1): 1-12.

[3] Rezaeian, M. Step by step article writing: A practical guide. Arak: Nevisandeh Publications. 2010. [Farsi]

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-25]

[DOR: 20.1001.1.17353165.1392.12.11.9.3]